

Turist rehberlerinin sürdürülebilir turizme bakış açısı¹

Tourist guides' attitude towards sustainable tourism

Cevdet AVCIKURT²

Özge GÜDÜ DEMİRBULAT³

Received Date: 03 / 09 / 2016

Accepted Date: 12 / 11 / 2016

Özet

Bu araştırmanın amacı, turizm sektörünün en önemli paydaşlarından olan turist rehberlerinin sürdürülebilir turizme yönelik tutumlarını ölçmektir. Araştırma evrenini Trabzon Bölgesel Turist Rehberleri Odası'na (TRO) kayıtlı eylemli turist rehberleri oluşturmaktadır. Bu kapsamda, turist rehberlerinin sürdürülebilir turizm anlayışını ortaya koymak amacıyla Arslan Ayazlar (2016) tarafından güvenilirliği ve geçerliliği kanıtlanmış Sürdürülebilir Turizm Tutum Ölçeği'nden (SUS-TAS) yararlanılmıştır. TRO'ya kayıtlı 73 eylemli rehber ile anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde, araştırmaya katılan turist rehberlerinin sürdürülebilir turizme yönelik olumlu bakış açısına sahip oldukları anlaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sürdürülebilir turizm, Turist rehberi, Trabzon Bölgesel Rehberler Odası.

Abstract

The objective of this study is to measure tourist guides' attitude towards sustainable tourism. The research population constitute of active tourist guides, registered Trabzon Regional Chamber of Guides (TRO). Within this context, in order to put forward the tourist guides' attitude towards sustainable tourism, Sustainable Tourism Attitude Scale (SUS-TAS) was used, which proven reliability and validity by Arslan Ayazlar (2016). The survey was carried out with 73 active tourist guide, registered TRO. Results indicated that tourist guides have a positive approach towards sustainable tourism.

Keywords: Sustainable tourism, Tourist guide, Trabzon Regional Chamber of Guides.

[Extended Abstract in English is at the end of this document](#)

1. Giriş

Son yıllarda turizmin hızlı gelişimi ile birlikte, doğal kaynaklara zarar verebilecek uygulamaların ortaya çıkması söz konusu olmuştur. Turizmin gelişmesi, doğal kaynakların varlığı ve çevresel dokunun cazibesine bağlı olduğundan, bu kaynakların korunması turizmin sürdürülebilirliği açısından son derece önemlidir (Bahar, 2016: 8). Nitekim turizm sektöründe sürdürülebilirlik kavramından bahsedilebilmesi için, doğa, iklim, çevre, kültür, tarih ve folklor gibi kırılabilir etkenlerin korunarak/geliştirilerek gelecek nesillere aktarılmasının sağlanması gerekmektedir. Bu sayede korunan ve geliştirilen kaynaklar, gelecek kuşaklara hizmet sunulabilecektir (Giritlioğlu ve Bulut, 2015: 26).

¹ Bu çalışma ICTTR - 2. Uluslararası Turizm Konferansı: Kuram, Güncel Konular ve Araştırmalar'da (4-6 Kasım 2016, İstanbul) sunulmuş bildirinin genişletilmiş halidir.

² Professor, Balıkesir University, BALIKESİR/TURKEY, avcikurt@balikesir.edu.tr

³ Research Assistant, Balıkesir University, BALIKESİR/TURKEY, ozgegudu@hotmail.com

Sürdürülebilirlik olarak literatürde yerini alan kavram turizm sektörü için önem arz etmektedir (evirgen vd., 2012: 66). Dünya Turizm rgt'nün yaptığı tanıma göre sürdürülebilirlik; "gelecekteki fırsatların korunup geliştirilmesi ve günümüzde de turistlerin ve onlara ev sahipliği yapan ülkelerin ihtiyaçlarının karşılanmasıdır" (Baykal ve etin, 2012: 134). Sürdürülebilir turizm ise, hemen her sektörde etkisini gösteren sürdürülebilir gelişmenin, turizme yansması sonucu ortaya çıkmıştır (Güneş, 2016: 40). Turizm sektörü, yenilenemeyen kaynakların önemli bir kullanıcısı durumundadır. Dolayısıyla turizmin olumlu etkilerini en üst seviyeye çıkarmak ve olumsuz etkilerini en aza indirmek için sürdürülebilir turizm anlayışını benimsemek gerekmektedir. Sürdürülebilir turizm, sadece turizm pazarında yeni bir dilim yaratmak ya da bir niş pazarı doldurmak için ortaya çıkan turizm türü değil, sürdürülebilir gelişmeyi de ilke edinen bir yaklaşımdır. Ayrıca küreselleşen dünyada destinasyon rekabeti doğal, ekonomik ve kültürel kaynakların sürdürülebilirliğine bağlıdır. Dolayısıyla evre ve doğal kaynaklardaki bir bozulma ekonomik bir kayıp yaratacaktır (elik ve Bahar, 2015: 465). Bu sebeple sürdürülebilir turizmde, turizmden beklenen ekonomik yararların toplumsal ve ekolojik amaçlarla bütünleşmesi esastır. Ekolojik amaçların gerçekleştirilmesi doğal kaynak ve çevresel yönetim araçlarıyla olanaklı görünmektedir. Buradaki temel ilke muhasebe sistemleri, yatırım kaynakları ve iktisat politikalarının fayda ve maliyetleri tartışılırken, çevrenin sağladığı hizmetlerin ekonomik değerleri biçilerek dikkate alınmasıdır (Karacan vd., 2015: 762).

Teknoloji, günümüzde insan hayatına yerleşmiştir. Teknoloji sayesinde, dünya günden güne kreselleşmektedir. Küreselleşme ise, insanları seyahat etmeye, turizm faaliyetlerine katılmaya teşvik etmektedir. Rakamlar, turizme katılımın günden güne arttığına işaret etmektedir. Turizme katılım arttığı, turizm kaynaklarının kullanımı da artmaktadır. Bu sebeple son zamanlarda, turizmde sürdürülebilirlik gündeme gelmiştir. Sürdürülebilirlik, "Yeni Dünya Düzeni" ideolojisinin başlıca parçalarından biri olarak algılanmakta ve değerlendirilmektedir. Artık sürdürülebilirlik çatısı altında, turizm kaynaklarının verimli ve gerektiği gibi kullanımı gündeme yerleşmiştir (Sarı ve Yabancı, 2014: 416). Turizm, ülkelere gelir sağlayan önemli bir ekonomik faaliyettir. evre kalitesini devam ettirmek, yaşam standartlarını yükseltmek, turizmin ekonomik ve çevresel katkılarını artırmak sürdürülebilir turizm anlayışı ile mümkün olacaktır. Böylece turizm bölgelerinde yer alan ev sahipleri ile turist kesimlerinin gereksinimlerinin, bugün var olan kaynakların, gelecekteki değerlerinin korunarak uzun süreli ve kesintisiz bir Şekilde karşılanabilmesi sağlanmış olacaktır (Kaplan, 2015: 886; Şekerli ve ter, 2015: 519). Başka bir ifadeyle; turizmin sürdürülebilirliği, turizme sebep olan yerel, bölgesel ve ülkesel değerlerin bilinmesi, korunması, geliştirilmesi ve çekiciliğinin her dönem devamlılığının sağlanması anlamına gelmektedir (Yenipınar ve Eser, 2015: 819-820).

Sürdürülebilir turizm, turizm endüstrisi, ziyaretçiler, evre ve ev sahibi toplum arasındaki etkileşimler sonucu ortaya çıkan gerilimleri azaltmayı amaçlayan pozitif bir yaklaşım olarak da tanımlanabilir (Avcıkurt, 2015: 201). Sürdürülebilirliğin temel ilkeleri arasında; strateji geliştirme, temel ekolojik süreçleri koruma, insan mirasını ve bio-farklılığı koruma, verimliliğin uzun bir döneme yayılmasına ve gelecek kuşaklara ulaşmasına izin veren büyüme modelleri, ekonomik büyüme ile doğal kaynaklar arasındaki denge yer almaktadır (Kodaş, 2012: 347-348). Sürdürülebilir turizm, yaygın olarak yerel gelişmenin yükseltilmesi anlamıyla kabul edildiği gibi, doğal çevrenin korunması ile geleneksel ve kültürel mirasın uluslararası kararlılıkla çözülmesi anlamına da gelmektedir. Sürdürülebilir turizmin, ev sahibi toplulukların kültürel ve çevresel bütünlüğünü korumak ve çevresel hassas alanlar ile doğal mirasın korunmasını, ev sahibi toplulukların nüfusu için turizm kaynaklarından faydalarını artırmak için gelişmesini teşvik etmek gerekmektedir (Bahar, 2016: 3).

Turizmin sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi, turizmden etkilenen herkesin bilgilendirilmesi, planlama sürecinde hareket planları ve politikalarının yerine getirilmesiyle ilgilidir. Turizm altyapısı oluşturulurken, turizmden en yüksek ekonomik dönüşün sağlanması ve alınacak kararların başarısı gibi sebeplerden dolayı birçok aktör tarafından desteklenir. Bu aktörlerden bir tanesi de yerel halktır. Yerel halk, turizme çeşitli derecelerde katılabilmelidir (Köstekli vd., 2012: 385). Yerel halkın turizme bakış açısı, turizmi algılama biçimi, turizmin gelişmesine hazır olup olmadığı, gelen turistlerle iletişim durumu ve turizmden beklentileri gibi faktörler, bir yörede turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi ve turizmin sürdürülebilirliği açısından oldukça önemlidir (Avcıkurt, 2015: 33). Bu konuda turist rehberlerine düşen sorumluluk ve görevler dikkate değer ölçüde önemlidir. Turizm sektöründeki yeri tartışmasız çok önemli olan turist rehberlerinin tanımları, ilgili yazında çeşitli şekillerde yapılmıştır (Toker Turan ve Akoğlan Kozak, 2012: 537). Jensen (2010: 616) ve Rabotic (2010: 2), turist rehberlerini, sosyal aracılar olarak ele almaktadırlar. Sosyal aracılık, turist rehberlerinin yerel halk ve turistler ile doğrudan iletişimde bulunması anlamını taşımaktadır. Daha geniş bir ifadeyle, yabancılarla karşılaşmalarda turist rehberleri tek bağlantı noktası olarak görülmektedirler. Turist rehberleri, yerel halkın yabancı ve bilinmeyen elemanlarını, turistlere daha yakın gelebilecek bir hale dönüştürebilmektedirler. Ap ve Wong (2001: 552)'a göre turist rehberi; sorumluluk yeteneğine sahip bir lider, turistlere, gittikleri ülke ya da bölge hakkında bilgi veren bir eğitmen, turistlerin bir ülke ya da bölgeye tekrar gelmelerini sağlayacak bir şekilde sunum yapan ve konukseverlik gösteren bir elçi, turistlere rahat edebilecekleri bir ortam yaratan bir ev sahibi olarak açıklanabilmektedir. Nitekim turist rehberinin ülke turizmine hizmet etmesi, çeşitli ülke insanları ile ilk karşılaşan kişiler olmaları, turistlerle ülke insanları arasında iletişim ve etkileşim sağlaması, bu mesleği ilginç bir konuma taşımaktadır (Kargı, 2009: 1348; Değirmencioğlu, 2001: 7).

Günümüzde turist rehberleri, sektörün vazgeçilmez dinamiklerinden biri haline gelmiştir. Özellikle kitle turizmi ile birlikte seyahat acentalarına olan talep artmakta ve dolayısıyla turist rehberlerine olan talep de artış göstermektedir (Rabotic, 2010: 1; Köroğlu vd., 2007: 30). Turist rehberi; turistlerle iletişim halinde olan, onlara gezilerinde yardımcı olan, yol gösteren, seyahatleri boyunca turistleri koruyan ve kollayan kişi olarak tanımlanmaktadır (Yazıcıoğlu vd., 2008: 2). Turist rehberlerinin bölge ya da ülkenin dışarıya bakan penceresi olmaları ve ziyaret edilen yerlerin önemini vurgulamak gibi bir misyonu yerine getiriyor olmaları onların aynı zamanda halkla ilişkiler rollerinin olduğunu da göstermektedir. Bu yönü ile turist rehberlerinin görevinin karşılama ve bilgilendirmeden öte bir rol olduğu, kültürel ve doğal mirası ve çevreyi yorumsal ve eğlenceli bir biçimde anlatması gerektiği vurgulanmaktadır (şenol ve Aliyev, 2015: 169). Nitekim turist rehberleri, seyahat edenlerle, tarihi ve kültürel miras arasında da bağ kurmakta, onların doğal ve toplumsal yaşamı, geçmişi ve bugünü anlamalarına yardımcı olmaktadırlar. Turizm sektörünün belki de insanla, çevresel, toplumsal ve kültürel ihtiyaçlarla en ilişkili ayağını rehberler temsil etmektedirler. Öte yandan; rehberlerin turistlerle olan ilişkileri ve etkileşimleri turistlerin yerel halk ile olan ilişkilerini ve turist memnuniyetini de doğrudan etkilemektedir. Ayrıca, turist rehberleri, kaynakların uzun vadeli kullanılmasında ve turist davranışlarının yönlendirilmesinde önemli rol oynamakta ve sürdürülebilir turizm anlayışının benimsenmesinde etkin bir role sahip olmaktadırlar (Köroğlu vd., 2012: 132).

Turistlerin hem çevreye zarar vermeden doğa ile i i olmayı hedefleyen faaliyetlere katılmalarının sağlanmasında hem de yre halkını ekonomik ve sosyal olarak destekleyen turizm faaliyetlerinin gerçekleşmesinde turist rehberlerinin önemli rolleri bulunmaktadır. Söz konusu bu roller turist rehberlerine sürdürülebilir turizm açısından önemli sorumluluklar yüklemektedir (Acar ve Tanrısevdi, 2015: 348-349; Köroğlu vd., 2012: 132). Yenipınar ve Eser (2015), sürdürülebilirliği teşvik edici rehber fonksiyonlarının; turist odaklı (yol gösterici, lider, tercüman), destinasyon alanları odaklı (tercüman) ve yerel topluluklar odaklı olarak (kolaylaştırıcı) olarak, destinasyon sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından son derece önemli olduğunu belirtmektedirler. Öte yandan; son yıllarda turistler, turizmde sürdürülebilirliğin önemi konusunda giderek artan bir Şekilde bilinlenmektedirler. 2015 yılı içinde yapılan araştırmalar, sürdürülebilir turizm konusunda bilinçli ve harcamalarını evre dostu tercihler doğrultusunda gerçekleştiren turistlerin özellikle son on yılda 1/3 oranında arttığını göstermektedir. Hollanda'da kar amacı gütmeyen Uluslararası bir örgüt olan SNV Kalkınma rgt tarafından 2009 yılında yapılan bir araştırmaya göre; seyahat eden 58,5 milyon Amerika vatandaşı, çevreyi koruma ve muhafaza etme çabası içinde olan seyahat acentalarını tercih etmektedirler (Güneş, 2016: 41). Sürdürülebilir turizmin sağlanabilmesi için turist rehberleri tarafından uyarı ve bilgilendirmelerde bulunarak tüm doğal, kültürel kaynakların hem turist hem de yerel halk tarafından bilinçli kullanımının sağlanması son derece önemlidir (Yenipınar ve Uysal,

2015: 828). Zira sürdürülebilir turizm, turistik etkinliklerin doğal ve kültürel evre ile uyum içinde gerçekleştirilmesini ve yerel değerlerin turistik gelişimin kurbanı değil, faydalanan tarafı olmasını amaçlamaktadır. Turist rehberleri de ziyaretçiler ile doğal ve kültürel evre arasında kilit taşı rolünü oynamaktadırlar (Köroğlu vd., 2012: 136-137). Sürdürülebilir turizmde sistemin tümünde sürdürülebilirlik kavramının gerekliliklerinin yerine getirilebilmesi için katılımcı bir anlayışın egemen olması gerekmektedir (Artun ve Akbulut, 2015: 27). Bu nedenle, sürdürülebilir turizm gelişiminde turist rehberlerinin tutumları son derece önemlidir. Buradan hareketle; bu çalışmada, turist rehberlerinin sürdürülebilir turizm algısının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

2. Sürdürülebilir turizm tutum leği (SUS-TAS)

Sürdürülebilir Turizm Tutum leği (SUS-TAS), Choi ve Sırakaya-Turk (2005: 380) tarafından yerel halkın turizmin sürdürülebilirliğine yönelik tutumunu ölçmek amacıyla 159 ölçek maddesinin incelenmesi suretiyle (Gürsoy vd., 2014: 91-92) geliştirilmiştir. Teksas'ta yer alan bir turistik Őehirde yaşayan 800 kişi üzerinde yapılan çalışmada; sürdürülebilir politikalara ilişkin olarak 44 madde oluşturulmuştur. Bu maddeler ise 7 boyut (sosyal maliyetler, çevresel sürdürülebilirlik, uzun dönem planlama, algılanan ekonomik faydalar, ziyaretçi memnuniyetinin sağlanması, toplum temelli turizm, toplum katılımının maksimize edilmesi) altında toplanmıştır (Jeon, 2016: 108; Zhang vd., 2015: 747; Sırakaya-Turk vd., 2008: 415-416). Sosyal maliyetler; yerel halkın turistik faaliyetlerdeki sosyal ve kültürel değişiklikleri olumsuz algılamalarına yönelik olarak geliştirilen bir boyuttur. Çevresel sürdürülebilirlik boyutu ile Őuandaki ve gelecekteki nesillerin çevresel kaynaklarının korunması merkeze alınmaktadır. Sürdürülebilirliğin sağlanmasında uzun dönemde dinamik ve katılımcı stratejiler içeren bir planlamanın yapılması uzun dönem planlama ile öngörülmektedir. Algılanan ekonomik yararlar ile yerel halkın, turizmin gelişimi ile ilgili ekonomik yarar ve maliyetlere karşı tutumları incelenmektedir. Ziyaretçi memnuniyetinin sağlanmasında, destinasyonun çekiciliğinin sürdürülmesi ve uygun araçların kullanımı gibi konular yer almaktadır. Toplum temelli turizm, yerel halkın rekreasyonel faaliyetlerin kullanımından, toplumun yeniden yatırım fonlarından, yerel halka yönelik politikalardan ve yerel katılımdan yararlanmasını yansıtılmaktadır. Toplum katılımının maksimize edilmesi ise yerel halkın liderlik rolünü, aktif katılımı, işbirliği, bilgi, iletişim ve karar vermeye katılımı olarak değerlendirilmektedir. Planlama ve karar almada yerel halkın katılımının önemi ele alınmaktadır (Arslan Ayazlar, 2016: 245-246; Jeon, 2016: 110).

İlgili yazında çeşitli araştırmacılar tarafından SUS-TAS leğinin güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları yapılmıştır. Sırakaya-Turk vd. (2008: 417) tarafından yapılan araştırmada, Kıbrıs ve Türkiye'de yerel halkın sürdürülebilir turizm algısının llmesine y-

nelik yapılan analizler sonucunda orijinal ölçekte yer alan 44 madde 33 maddeye dmtr. Altıntaş (2010), Alanya'da yaşayan yerel halkın yaşam kalitesinde turizm gelişiminin rolünü aratırdıı bir araştırmada SUS-TAS leinden yararlanılmıştır. Söz konusu çalışmada, SUS-TAS leinin yedi boyutu bee indirilmiş, kalan iki boyut diğer boyutlarla birletirilmitir. Geçerlilik analizi sonucunda, SUS-TAS lei 33 ifadeden 28 ifadeye dmtr. Yu vd. (2011) tarafından yapılan çalışmada ise orijinal SUS-TAS leinde yer alan 44 madde 27 maddeye indirilmiştir. Çalışma; Indiana, Orange County bölgesinde gerçekleştirilmiştir. Sırakaya-Turk ve Gursoy (2013: 601) tarafından yapılan bir başka araştırmada; SUS-TAS leinin algılanan sosyal maliyetler ve çevresel sürdürülebilirlik boyutlarının, sürdürülebilirlik öncesi ekonomik destek boyutunu desteklemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda, araştırmada sürdürülebilirlik öncesine karşı SUS-TAS leinin yordayıcılıının 5 boyut ve 20 ifade ile sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Ribeiro vd. (2014), SUS-TAS leinin geçerliliğini Cape Verde Adaları rneinde test etmeyi amaçladıkları çalışmada; yerel halkın sürdürülebilir turizm yaklaşımını da aratırmılardır. Araştırma sonucunda ölçek maddeleri 34'e düşürülerek, SUS-TAS leinin bir destinasyondaki yerel halkın sürdürülebilir turizm algısının belirlenmesi noktasında yeterli olduğu saptanmıştır. Zhang vd. (2015: 744) tarafından, Orta Batı ABD eyaletlerinden elde edilen verilerle SUS-TAS lei 20 maddeye drlmtr. Arslan Ayazlar (2016) tarafından Sürdürülebilir Turizm Tutum leinin (SUS-TAS) geçerliliğinin test edilmesi amaçıyla Didim'de yaşayan yerel halktan elde edilen veri seti, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerine tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda orijinal SUS-TAS leinde yer alan 44 madde 18 maddeye dmtr. Araştırmada, SUS-TAS leinin Didim rneinde geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3. İlgili alımalar

Alagöz vd. (2015) tarafından yapılan bir çalışmada; turizm sektörünün en önemli paydalarından olan otel işletmeleri ve seyahat acentaları yöneticilerinin sürdürülebilir turizme yönelik tutumlarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, Erzincan'da faaliyet gösteren otel işletmeleri ve seyahat acentaları yöneticilerinin sürdürülebilir turizm anlayışını ortaya koymak amaçıyla Sürdürülebilir Turizm Tutum leinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde, araştırmaya katılan yöneticiler, doğal çevrenin çekici olmasının turistler için önemli olduğunu ancak Erzincan'da turizmin gelişiminin iyi planlanmadıını düşünmektedirler. Ayrıca, yöneticilerin sürdürülebilir turizme yönelik olumlu tutumlar sergiledikleri anlaşılmıştır.

Kaplan (2015) tarafından, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde gerçekleştirilen bir araştırmada; turizmin yerel halk tarafından nasıl algılandığı ortaya konulmaya çalışılarak, sürdürülebilir turizmde toplum katılımının önemi araştırılmıştır. Araştırmada, yerel halkın

turizm planlama ve karar verme sürecine dahil edilmemesi ile sürdürülebilir turizm gelişiminin temel ilkelerinin ihmal edilmiş olacağına vurgu yapılmaktadır. Araştırma sonucunda; yerel halkın turizmi, ekonomik gelişime katkı hususunda önemli bir noktada gördüğü tespit edilmiştir. Öte yandan; yerel halkın, turizme ilişkin kararlarda yer almadığı bir başka araştırma sonucudur.

Zengin ve Eker (2014) tarafından yapılan bir araştırmada, kültür turizminin sürdürülebilirliğinde turist rehberlerinin rollerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda kültür turizmine katılan yerel gruplara ve turist rehberlerine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, turist rehberlerinin bir kültür elçisi olarak kültür turizminin sürdürülebilirliğinde önemli rollere sahip olduğu belirtilmiştir.

Vong vd. (2013), Güneydoğu Asya’da Timor-Leste bölgesinde yerel halkın sürdürülebilir turizm algısı üzerine gerçekleştirdikleri çalışma sonucunda, bölge halkının sürdürülebilir turizme yönelik olumlu bir yaklaşım içerisinde olduğu ve sürdürülebilir turizm gelişimine destek verme eğiliminde olduğu belirlenmiştir.

Assante vd. (2012) tarafından Oahu, Hawaii’de yaşayan yerel halkın sürdürülebilir turizme yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada; özellikle turizmin çevresel etkileri üzerinde durulmuştur. Yerel halk, turizmin yararlarının yanısıra çevreye bir takım maliyetleri olduğunun da farkındadır. Araştırmacılar, çalışma kapsamında, yerel halkın turizme yönelik olumlu tutum sergilemelerine yönelik politikalar geliştirilmesi gerektiğini ifade ederek, bir takım önerilerde bulunmuşlardır.

Çevirgen vd. (2012) tarafından Alanya’da yaşayan 134 kişi üzerinde gerçekleştirilen bir araştırmada; katılımcıların sürdürülebilir turizm algısı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada katılımcıların özellikle “çevresel sürdürülebilirlik, algılanan sosyal maliyet, toplum katılımını maksimize etmek ve algılanan ekonomik maliyetler” şeklinde dört grup altında algıları ölçülmeye çalışılmıştır. Araştırma bulguları, algılanan ekonomik maliyetler ve toplum katılımını maksimize etme boyutu ile çevresel sürdürülebilirlik algısı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Katılımcıların sürdürülebilirlik kavramı ve ilkeleri hususunda tam olarak bilgi sahibi olmamasına rağmen, sürdürülebilirlik ilkelerine yönelik olumlu bir tutum içerisinde oldukları bir başka araştırma bulgusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan; katılımcılar, Alanya’da turizm gelişiminin çevresel sürdürülebilirliğe olumlu katkısı olduğunu düşünürken, turizmin doğal yaşamı korumak için yeterli olmadığı görüşündedirler.

4. Yöntem

Turizm olayına yön veren turistler ile yerel halk arasındaki iletişim ve etkileşimde en belirgin rol turist rehberlerine aittir. Bu bağlamda; turist rehberlerinin sürdürülebilir

turizm algısı çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Turizm sektöründeki tüm paydaşların sürdürülebilir turizm gelişiminde önemli rol oynadığını söylemek mümkündür. Bu noktada, yerel halk, sürdürülebilir turizmden belki de en çok etkilenen kesim olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim turizmde yerel halkın kararlara katılımının sağlanması gerekmektedir. Dolayısıyla yerel halkın sürdürülebilir turizme yönelik yaklaşmalarının belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda; ilgili yazında yerel halkın/turistin, turizme/sürdürülebilir turizme yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla yapılmış pek çok alışma (Arslan Ayazlar, 2016; Lundberg, 2016; Assante vd., 2012; evirgen vd., 2012; Moyle vd., 2012; Kvasova, 2011; Moniz, 2006; Choi ve Sırakaya, 2005; Pavlic ve Portolan, 2004; Mason ve Cheyne, 2000) bulunmaktadır. Turistik destinasyonlarda yaşayan yerel halk, doğrudan turizm sektöründe çalışan veya destek hizmetleri vererek turizmden dolaylı olarak fayda sağlayanlar ile turizmden gelir elde etmeyenler olarak iki grupta incelenmektedir. Birinci grupta yer alanlar geçimlerini turizmden sağladıklarından genelde turizmin olumsuz etkilerine karşı hoşgrlyken, ikinci grupta yer alanların turizme yaklaşmaları daha olumsuz olabilmektedir. Bu durumda turizm sektörü yatırımcıları, yöneticileri ve çalışanları ile turizmden herhangi bir fayda sağlamayan kişilerin tutumlarının farklı olması muhtemeldir (Alağz vd., 2015: 84). Dolayısıyla turistler ile yerel halk arasında aracı konumunda bulunan turist rehberlerinin, turizme ve özellikle sürdürülebilir turizme yönelik algıları oldukça önemlidir. Bu hususta henüz çok sayıda çalışma yapılmamış olması nedeniyle, bu çalışma, konu ile ilgili yazına katkı sağlaması ve yerel yöneticilere yn göstermesi açısından önemli görülmektedir. Öte yandan; araştırma bulgularının yerel tabanda sürdürülebilir turizme katkı sağlaması öngörülmektedir.

Araştırmanın rneklemi olan turist rehberlerinin sayısı belirlenirken, Trabzon Bölgesel Turist Rehberleri Odasına (TRO) ye olan 73 eylemli turist rehberi esas alınmıştır. Trabzon Bölgesel Turist Rehberleri Odası; Trabzon, Amasya, Ardahan, Artvin, Bayburt, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Giresun, Iğdır, Kars, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Tokat illeri ile 16 ilin bağlı olduğu Rehberler Odası olma unvanına sahiptir. Araştırmanın amacı çerçevesinde gerekli verilere ulaşabilmek için ikincil verilerden yararlanılmıştır. Araştırma tasarımı nicel yaklaşımla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında ihtiyaç duyulan veriler, sosyal bilimlerde sıklıkla tercih edilen anket yöntemiyle toplanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde turist rehberleri ile ilgili demografik özelliklerin belirlenmesine yönelik 7 soru yer almaktadır. İkinci blmde ise SUS-TAS lek maddeleri yer almaktadır. Arslan Ayazlar (2016) tarafından yapılan bir çalışmada; Didim'de yaşayan yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimine yönelik tutumlarını inceleyen Sürdürülebilir Turizm Tutum leğinin (SUS-TAS) geçerliliği ve güvenilirliği analiz edilmiştir. Analiz sonucunda orijinal SUS-TAS leğinde yer alan 44 madde 18 maddeye düşmüştür. Araştırma bulgularına göre

Avcıkurt, C., Güdü Demirpulat, . (2016). Turist rehberlerinin sürdürülebilir turizme bakış açısı. *Journal of Tourism Theory and Research*, 2 (2), 173-191.

SUS-TAS leğinin Didim rneğinde geçerli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu araştırma da Arslan Ayazlar (2016)'ın güvenilirliği ve geçerliliğini kanıtladığı, 18 ifade ve 7 boyuttan oluşan ‘‘Sürdürülebilir Turizm Tutum (SUS-TAS)’’ leği kullanılmıştır.

Katılımcıların düşüncelerini en iyi temsil eden seçeneği işaretlemeleri istenen anket formunda lek, ‘‘1 - Kesinlikle Katılmıyorum’’ ve ‘‘5 - Kesinlikle Katılıyorum’’ şeklinde puanlandırılmıştır. Araştırma 2016 Mayıs - Haziran ayları arasında gerçekleştirilmiştir. Elektronik ortamda düzenlenen soru formu, 73 turist rehberinin tamamına e-posta yolu ile gönderilmiştir. Tamamı geri dönen soru formlarından 3'ne tutarsız yanıt verildiği ve güvenilirliği düşük olduğu için değerlendirmeye alınmamıştır. Geriye kalan 70 adet soru formu değerlendirmeye alınarak analiz edilmiştir. Elde edilen veriler, SPSS 21.0 (Statistical Package For Social Sciences) paket programı ile analiz edilmiştir. Bu doğrultuda, öncelikle katılımcıların demografik özelliklerinin yapısı frekans dağılımlarıyla incelenmiş, daha sonra katılımcıların sürdürülebilir turizme ilişkin algılarının belirlenmesine yönelik oluşturulan ifadelerin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır.

5. Bulgular

Güvenirlik analizi

Trabzon Bölgesel Turist Rehberleri Odasına kayıtlı eylemli turist rehberlerinin, sürdürülebilir turizme bakış açılarının belirlenmesi amacıyla oluşturulan ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) 0,811 olarak bulunmuştur. Elde edilen sonuç (0,811) dikkate alındığında, ölçeğin oldukça güvenilir olduğu görülmektedir. Ölçeğin güvenilirlik incelemeleri sonucunda ölçekten herhangi bir ifadenin çıkarılmasına ihtiyaç duyulmamıştır.

Demografik bulgular

Ankete katılan turist rehberlerinin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımları sıklık ve frekans analizleri ile değerlendirilmiştir. Katılımcıların demografik zellikleri Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1'e göre; katılımcıların çoğunun erkek, 26-35 yaş arasında ve lisans mezunu olduğunu söylemek mümkündür. Katılımcıların hemen hemen yarısı evli, yarısı bekardır. Katılımcıların büyük çoğunluğunun Kültür ve Turizm Bakanlığı sertifika programı aracılığıyla mesleki rehberlik eğitimini aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca 5-9 yıl arası ile 10-14 yıl arası mesleki tecrübeye sahip katılımcıların çoğunlukta olduğunu söylemek mümkündür. Katılımcıların %87,1'lik bir çoğunluğunun ise yabancı dilinin İngilizce olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ilişkin demografik bulgular

	Sıklık (N)	Yüzde (%)		Sıklık (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet			Mesleki rehberlik eğitiminin alındığı kurum		
Kadın	21	30	Turist Rehberliği nlisans Programı	16	22,9
Erkek	49	70	Turist/Turizm Rehberliği Lisans Programı	23	32,9
Toplam	70	100	Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika Programı	31	44,3
Medeni durum			Toplam		
Evli	36	51,4	Yabancı dil		
Bekar	34	48,6	İngilizce	61	87,1
Toplam	70	100	Almanca	4	5,7
Yaş			Rusça	3	4,3
18-25	2	2,9	Arapça	1	1,4
26-35	33	47,1	Farsça	1	1,4
36-45	28	40	Toplam	70	100
46-55	7	10	Mesleki tecrübe		
Toplam	70	100	1 yıldan az	4	5,7
ğrenim durumu			1-4 yıl arası	1	1,4
n Lisans	11	15,7	5-9 yıl arası	24	34,3
Lisans	30	42,9	10-14 yıl arası	24	34,3
Lisansüstü	29	41,4	15 yıl ve zeri	17	24,3
Toplam	70	100	Toplam	70	100

İfadelere ilişkin bulgular

Ankette yer verilen 18 ifadeye ilişkin turist rehberlerinin katılım düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. Tablo 2’de, turist rehberlerinin anketteki ifadelere ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 2’ye göre; “Doğanın çeşitliliğine değer verilmeli ve doğa korunmalıdır”, “Turizm çevreyi korumalıdır” ile “Uygun bir turistik gelişim her zaman doğal habitatı korumalıdır” ifadeleri en fazla ortalama değerine sahip ifadeler olarak görülmektedir.

Diğer taraftan, “Yaşadığım yerdeki boş zaman kaynakları (etkinlikleri) turistler tarafından aşırı kullanılmaktadır”, “Bireylerin özgeçmişlerine bakılmaksızın toplumdaki herkes turizm kararlarına dahil edilmelidir”, “Turizmi geliştirme yönetimine toplumdaki tüm bireyler tarafından tam katılımın sağlanması gerekmektedir” ile “Turizmin gelişmesi nedeniyle yaşadığım yer aşırı kalabalıklaştı” ifadeleri ise en düşük ortalamaya sahip ifadeler olarak tespit edilmiştir.

Tablo 2. İfadelere ilişkin bulgular

İfadeler	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Çevresel sürdürülebilirlik	4,92	,205
Doğanın çeşitliliğine değer verilmeli ve doğa korunmalıdır.	5,00	,000
Turizm çevreyi korumalıdır.	4,94	,233
Uygun bir turistik gelişim her zaman doğal habitatı korumalıdır.	4,92	,259
Toplum evresi řu anda ve gelecekte de korunmalıdır.	4,85	,490
Turizmde söz sahibi olanlar çevresel koruma için çabalarını artırmalıdır.	4,87	,536
Uzun dönem planlama	4,69	,460
Turizm gelişim planları sürekli bir şekilde güncellenmelidir.	4,65	,586
Turizm endüstrisi gelecek için planlanmalıdır.	4,72	,611
Algılanan ekonomik yararlar	4,58	,727
Turizmin yerel halkın ekonomik durumu için faydalı olduğuna inanıyorum.	4,68	,649
Turizm, yerel ürünler için yeni pazarlar oluşturur.	4,48	,943
Ziyaretçi memnuniyeti sağlama	4,68	,396
Turistik işletmeler ziyaretçilerin memnuniyetinde sorumluluk almalıdır.	4,88	,320
Turizm endüstrisi ziyaretçilerine iyi kalitede turistik deneyimler sunmalıdır.	4,84	,366
Ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılamak turistik işletmelerin sorumluluğundadır.	4,32	,880
Toplum katılımını maksimize etme	3,49	1,118
Bireylerin zgemişlerine bakılmaksızın toplumdaki herkes turizm kararlarına dahil edilmelidir.	3,27	1,339
Turizmi geliştirme yönetimine toplumdaki tüm bireyler tarafından tam katılımın sağlanması gerekmektedir.	3,71	1,168
Algılanan sosyal maliyetler	3,45	,950
Turizmin gelişmesi nedeniyle yaşadığım yer aşırı kalabalıklaştı.	3,71	1,092
Yaşadığım yerdeki boş zaman kaynakları (etkinlikleri) turistler tarafından aşırı kullanılmaktadır.	3,20	1,029
Toplum merkezli ekonomi	3,96	,831
Turistik işletmelerde çalışanların en az yarısı bölgedeki toplumdaki sağlamalıdır.	4,02	,932
Bölgede yaşayanlar turizmin faydalarından eşit şekilde yararlanmalıdır.	3,90	1,118

Araştırmaya katılan turist rehberlerinin, “evresel sürdürülebilirlik” algı düzeyinin çok yüksek (4,92), “uzun dönem planlama” algı düzeyinin yüksek (4,69), “algılanan ekonomik yararlar” algı düzeyinin yüksek (4,58) ve “ziyaretçi memnuniyeti sağlama” algı düzeyinin yüksek (4,68) olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan; “toplum katılımını maksimize etme”, “algılanan sosyal maliyetler” ile “toplum merkezli ekonomi” algı düzeylerinde orta düzeyde katılım saptanmıştır.

6. Sonuç ve tartişma

İlkçağlardan günümüze değin yapılan bir meslek olan rehberliğin temelinde turistlerin seyahatlerini kolaylaştırmak yatmaktadır ve mesleğin içeriği uluslararası turizm hareketlerinin gelişimine paralel olarak sürekli olarak değişimlere uğrarken, rehberler, destinasyonlarda hizmet kalitesi sağlamada ve turizm zenginliklerinin değerlendirilmesine katma değer katmada, tatil deneyimlerini zenginleştirici işgleri haline gelmiştir (Güzel ve Köroğlu, 2015: 156). Turist rehberleri, ziyaretçiler ile doğal ve kültürel evre arasında kilit taşı rolünü oynamakta, bunlar arasında bir bağ kurmakta, onların doğal ve toplumsal yaşamı geçmişi ve bugünü ile anlamalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca konumları onlara seyahat edenin davranışını yönlendirebilme olanağını vermekteler. Bütün bu nitelikler, turist rehberlerine sürdürülebilir turizm açısından önemli sorumluluklar yüklemektedir. Sürdürülebilir turizm; turistik etkinliklerin doğal ve kültürel evre ile uyum içinde gerçekleştirilmesini ve yerel değerlerin turistik gelişimin kurbanı değil, faydalanan tarafı olmasını amaçlamaktadır (Köroğlu, 2013: 103; Hu, 2007: 178-179). Nitekim yerel halkın ekonomik yönden refahının arttırılması, sosyal ve kültürel zenginliklerinin korunabilmesi ve farklı kültürlerle etkileşimle yaşaması olası dejenerasyonun önlenmesi için sürdürülebilirlik gerekli görülmektedir (Pelit vd., 2015: 45). Bu bağlamda; turist rehberleri, kültür aracısı olarak önemli görevler üstlenmekte (etinkaya ve ter, 2016: 42) ve turistler ile yerel halk arasında iletişim sağlaması bakımından önemli bir hizmet vermekteler. Bu sebeple rehberlerin sürdürülebilir turizme katkı sağlamaları gerekmektedir.

İnsanların turizm amaçlı bir destinasyona yönelimlerinde ilgili destinasyonun sahip olduğu doğal kaynaklar öncelikli sebeplerden birisidir (Pelit vd., 2015: 44). Öte yandan; herhangi bir turistik destinasyona yönelik olarak gerçekleştirilen seyahatlerin, hem doğa, hem de ev sahibi topluluklar üzerinde bir takım çıktılar yaratması muhtemeldir. Bu durumda ortaya çıkabilecek olumsuz ıktıları sınırlayabilmek/ortadan kaldırabilmek adına ziyaretçilerde farkındalık yaratmak gerekmektedir. Nitekim turist rehberleri, konumları itibariyle seyahat edenin davranışını yönlendirebilme imkanına sahiptir. Söz konusu bu nitelik, sürdürülebilir turizmi, turist rehberleri açısından dikkate değer bir konuma taşı-maktadır. Bu noktada sürdürülebilir turizm, bir turizm çeşidi olarak değil, daha çok turizm tüm türleri için geçerli olması öngörülen temel bir yaklaşım olarak ele alınmaktadır.

Sürdürülebilir turizmin gelişimi noktasında turist rehberlerinin kaynak yöneticiliği rolü de ön plana çıkmaktadır. Sorumlu davranışları motive eden kaynak yöneticisi rolü, aynı zamanda bir yöreye/bölgeye olabilecek olumsuz etkilerin azalması noktasında da önem taşımaktadır (Köroğlu, 2013: 101; Howard vd., 2001: 33). Nitekim turist rehberinin kaynak yöneticisi olarak temel görevi, çevresel sorumlu davranışlara katkı sağlamaktır (Randall ve Rollins, 2009: 358). Kısacası turist rehberleri, diğer turizm çalışanlarından

Avcıkurt, C., Güdü Demirpulat, . (2016). Turist rehberlerinin sürdürülebilir turizme bakış açısı. *Journal of Tourism Theory and Research*, 2 (2), 173-191.

farklı olarak sürdürülebilir turizmin çıkarlarını korurken turistlerle yakınlık kuran, yoğun ve turistle yüz yüze iletişim halinde olan kişilerdir (Aslan ve okal, 2016: 56).

Araştırmaya katılan turist rehberlerinin, “evresel sürdürülebilirlik, uzun dönem planlama, algılanan ekonomik yararlar ile ziyaretçi memnuniyeti sağlama” boyutlarında olumlu yönde görüşe sahip oldukları saptanmıştır. Öte yandan, “toplum katılımını maksimize etme, algılanan sosyal maliyetler ile toplum merkezli ekonomi” boyutlarında ise bir takım eksiklikler/olumsuzluklar tespit edilmiştir. Örneğin, katılımcılar, toplumdaki herkesin turizm kararlarına dahil edilmesinden yana değildir.

Rehberlerin, turistler ile yerel halk arasında iletişim sağlayan kişiler olarak kendilerine düşen görevleri, özveri ile yerine getirmeleri çevresel ve kültürel değerlerin daha iyi anlaşılması, yorumlanması ve muhafazası için hayati önem taşımaktadır.

İlgili yazındaki çalışmalar, sürdürülebilir turizm gelişiminin yerel yönetimler, yerel halk ve turistlerle gerçekleştirilebileceğini ileri sürmektedir. Söz konusu bu araştırma ile turist rehberlerinin de “turizmde sürdürülebilirlik/sürdürülebilir turizm” felsefesine bakışının önemli olduğu vurgulanmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre turist rehberlerinin sürdürülebilir turizm hakkında olumlu düşüncelere sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu araştırma; bundan sonraki araştırmaların farklı bölge/ülke turist rehberlerine yönelik olarak gerçekleştirilmesine ve araştırma sonuçlarının kıyaslanmasına kaynak niteliği taşımaktadır. Dolayısıyla araştırmanın Trabzon Bölgesel Rehberler Odası'na kayıtlı ve sınırlı sayıdaki turist rehberi üzerinde yapıldığı göz önüne alınarak, örnekleme sayısının artırılarak, daha kapsamlı çalışmaların gerekliliğinin altını çizmekte fayda görülmektedir.

Kaynakça

- Acar, V. & Tanrısevdi, A. (2015). Leadership orientations of Turkish tourist guides. *International Interdisciplinary Business-Economics Advancement Conference*, 26-29 Mayıs 2015 (ss.348-360), Las Vegas, Nevada, USA.
- Alağz, G., Güneş, E. & Uslu, A. (2015). Otel işletmeleri ve seyahat acentaları yöneticilerinin sürdürülebilir turizme bakış açısı: bir alan araştırması. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 6 (14), 83-98.
- Altıntaş, V. (2010). *Turizm gelişiminin yerel halkın yaşam kalitesi üzerine etkileri: Alanya bölge modeli*. Yayınlanmamış doktora tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, Türkiye.
- Ap, J. & Wong, K. K. F. (2001). Case study on tour guiding: Professionalism, issues and problems. *Tourism Management*, 22, 551-563.

- Arslan Ayazlar, R. (2016). Sürdürülebilir turizm tutum (SUS-TAS) leğinin geçerlilik ve güvenilirlik alışması: Didim yerel halk rneği. *II. Ulusal Sürdürülebilir Turizm Kongresi*, 28-30 Nisan 2016 (ss.242-256), Adrasan, Antalya.
- Artun, C. & Akbulut, O. (2015). Yönetsel bir olgu olarak sürdürülebilir turizm: Fethiye'deki yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri. *GSBEED*, 6 (14), 25-38. DOI: 10.17823/gusb.238
- Aslan, Z. & okak, Z. (2016). Profesyonel turist rehberinin kültürel değerlere katkısına ilişkin turist algılamaları. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 4 (1),53-69.
- Assante, L. M., Wen, H. I. & Lottig, K. J. (2012). Conceptualization of modeling resident attitudes on the environmental impacts of tourism: A case study of Oahu, Hawaii. *Tourism Planning & Development*, 9 (2), 101-118. DOI:10.1080/21568316.2011.631354
- Avcıkurt, C. (2015). *Turizm sosyolojisi – genel ve yapısal yaklaşım* (Yenilenmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı). Ankara, Türkiye: Detay Yayıncılık.
- Bahar, E. (2016). Sürdürülebilir turizm gelişmesinin boyutları, sürdürülebilir gelişmenin önündeki sorunlar. *II. Ulusal Sürdürülebilir Turizm Kongresi*, 28-30 Nisan 2016 (ss.1-17), Adrasan, Antalya.
- Baykal, D. & etin, . (2012). Küreselleşme sürecinde Türkiye'de turizm ve rekabet edebilirlik. *IV. Lisansüstü Turizm ğrencileri Kongresi*, 12-15 Nisan 2012 (ss.126-137), Kemer, Antalya.
- Choi, H.-S. C. & Sırakaya-Turk, E. (2005). Measuring residents' attitude toward sustainable tourism: Development of sustainable tourism attitude scale. *Journal of Travel Research*, 43, 380-394. DOI: 10.1177/0047287505274651
- elik, N. & Bahar, O. (2015). Sürdürülebilir turizmin talep tahminlemesi. *I. Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends and Indicators (EITOC-2015)*, 28-30 Mayıs 2015 (ss.464-475), Konya.
- etinkaya, M. Y. & ter, Z. (2016). Role of tour guides on tourist satisfaction level in guided tours and impact on re-visiting intention: A research in Istanbul. *EJTHR*, 7 (1), 40-54. DOI 10.1515/ejthr-2016-0005
- evirgen, A., Baltacı, F. & Oku, O. (2012). Residents' perceptions towards sustainable tourism development: The case of Alanya. *3rd International Symposium on Sustainable Development*, 31 Mayıs-1 Haziran 2012 (ss.65-76), Sarajevo.
- Değirmencioğlu, A. . (2001). *Fransız turistlerin Anadolu turlarında rehberlik hizmetinden tatmin düzeyleri üzerine ampirik bir inceleme*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Giritlioğlu, İ. & Bulut, E. (2015). Yerel halkın bakış açısına göre Gaziantep turizmi ve sürdürülebilirlik. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 5 (1), 25-31.
- Güneş, G. (2016). Toplum temelli ekoturizm. *I. Ulusal Alternatif Turizm Kongresi*, 7-9 Nisan 2016 (ss.40-45), Erzincan.

Avcıkurt, C., Güdü Demirpulat, . (2016). Turist rehberlerinin sürdürülebilir turizme bakış açısı. *Journal of Tourism Theory and Research*, 2 (2), 173-191.

- Gürsoy, D., Uysal, M., Sirakaya-Turk, E., Ekinci, Y. & Baloğlu, ř. (2014). *Handbook of scales in tourism and hospitality research*. UK: CABI Publishing. <https://books.google.com.tr/books?id=l3DHBgAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=tr#v=one-page&q&f=false> adresinden alınmıştır.
- Güzel, F. . & Köroğlu, . (2015). Turist rehberlerinin mesleklerine yönelik pozitif ve negatif yönlü algılarının içerik analizi yöntemi ile belirlenmesi. *C.. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 16 (1), 155-174.
- Howard, J., Thwaites, R. & Smith, B. (2001). Investigating the roles of the indigenous tour guide. *The Journal of Tourism Studies*, 12 (2), 32-39.
- Hu W. (2007). *Tour guides and sustainable development: The case of Hainan, China*. Unpublished PhD Thesis. University of Waterloo, China.
- Jensen, Q. (2010). Social mediation in remote developing world tourism locations – the significance of social ties between local guides and host communities in sustainable tourism development. *Journal of Sustainable Tourism*, 18 (5), 615-633.
- Jeon, M. M., Kang, M. & Desmarais, E. (2016). Residents' perceived quality of life in a cultural-heritage tourism destination. *Applied Research Quality Life*, 11, 105-123. DOI 10.1007/s11482-014-9357-8
- Kaplan, S. (2015). Community İnvolvevement and sustainability of tourism: A discussion through local community understanding in the Eastern Black Sea Region. In . zevik, C. A. Brebbia & S. M. şener (Edt.), *Sustainable Development and Planning VII*, pp.885-894, UK: WIT Press.
- Karacan, S., Karacan, E. & Gngr, Y. (2015). Türkiye turizmine yeni bakışlar: sürdürülebilir turizm ekseninde evre sorunları. *I. Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends and Indicators (EITOC-2015)*, 28-30 Mayıs 2015 (ss.757-770), Konya.
- Kargı, V. (2009). Profesyonel turizm rehberlerinin vergilendirilmesi üzerine inceleme. *10. Ulusal Turizm Kongresi*, 21-24 Ekim 2009 (ss.1347-1357), Mersin.
- Kodaş, D. (2012). Yavaş yiyecek ve sürdürülebilir turizm. *IV. Lisansüstü Turizm ğren-cileri Kongresi*, 12-15 Nisan 2012 (ss.346-357), Kemer, Antalya.
- Köroğlu, . (2013). Turist rehberlerinin iř yaşamındaki rolleri üzerine kavramsal bir değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 91-112.
- Köroğlu, A., zlem K. & Sarıoğlan, M. (2007). Türk mutfağının tanıtılmasında profesyonel turist rehberlerinin rolüne ilişkin ampirik bir alışma. *I. Ulusal Gastronomi Sempozyumu ve Sanatsal Etkinlikler*, 4-5 Mayıs 2007 (ss.29-40), Antalya.
- Köroğlu, ., Köroğlu, A. & Alper, B. (2012). Doğaya dayalı gerçekleştirilen turizm faaliyetleri içerisinde turist rehberlerinin rolleri üzerine bir inceleme. *KM Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14 (22), 131-139.

Avcıkurt, C., Güdü Demirpulat, . (2016). Tourist guides' attitude towards sustainable tourism. *Journal of Tourism Theory and Research*, 2 (2), 173-191.

- Kstekli, E., Geyik, S. & İlban, M. O. (2012). Turizmin gelişmesinde yerel halkın beklentileri: Gnen rneği. *IV. Lisansst Turizm ğrencileri Kongresi*, 12-15 Nisan 2012 (ss.384-402), Kemer, Antalya.
- Kvasova, O. (2011). Socio-demographic determinants of eco-friendly tourist attitudes and behaviour. *Tourism Today*, 11, 73-95.
- Lundberg, E. (2016). The importance of tourism impacts for different local resident groups: A case study of a Swedish seaside destination. *Journal of Destination Marketing & Management*. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jdmm.2016.02.002i>
- Mason, P. & J. Cheyne. (2000). Resident attitudes to proposed tourism development. *Annals of Tourism Research*, 27 (2), 391-411.
- Moniz, A. I. D. de S. A. (2006). A sustentabilidade do turismo em ilhas de pequena dimensão: o Caso dos Açores. Universidade dos Açores. Universidade Dos Açores, Ponta Delgada. https://repositorio.uac.pt/bitstream/10400.3/208/1/DEG_Doutor_Ana_Isabel_Moniz.pdf adresinden alınmıştır.
- Moyle, B. D., Weiler, B. & Croy, G. (2012). Visitors' perceptions of tourism impacts: Bruny and Magnetic Islands, Australia. *Journal of Travel Research*, 52 (3), 392-406.
- Pavlic, I. & Portolan, A. (2004). Residents' attitudes towards the role of authenticity in sustainable tourism development. *An Enterprise Odyssey. International Conference Proceedings*, 1337-1350. <http://search.proquest.com/docview/1566187327/fulltextPDF/1C EECE9AD28F4709PQ/1?accountid=15410> adresinden alınmıştır.
- Pelit, E., Baytok, A. & Soybalı, H. H. (2015). Sürdürülebilir turizm mi? Turizmde srdrlebilirlik mi? Kavramsal bir tartışma. *GSBEED*, 6 (14), 39-58. DOI: 10.17823/gusb.220
- Rabotıć, B. (2010, Mart). Tourist guides in contemporary tourism. *International Conference on Tourism and Environment* toplantısında sunulan bildiri, Sarajevo.
- Randall, C. & Rollins, R. (2009). Visitor perceptions of the role of tour guides in natural areas. *Journal of Sustainable Tourism*, 17 (3), 357-374.
- Ribeiro, M. A., Silva, J. A. & Valle, P. Oom do. (2014). Measuring residents' attitude towards sustainable tourism: The validity of sustainable tourism attitude scale (SUS-TAS) in Cape Verde islands, *TTRA 2014 International Conference: Tourism and the New Global Economy*, 282-294. <http://ttra.omnibooksonline.com/2014/57118-ttra-1.1239435/t-001-1.1239924/f-035-1.1240101/a-035-1.1240102> adresinden alınmıştır.
- Sarı, Y. & Yabancı, O. (2014). Srdrlebilirlik bağlamında turizmde mevsimsellik olgusuna genel bir bakış. *9th International Conference: New Perspectives in Tourism and Hospitality*, 25-27 Eyll 2014 (ss.415-430), Burhaniye, Turkey.

Avcıkurt, C., Gd Demirpulat, . (2016). Turist rehberlerinin sürdürülebilir turizme bakış açısı. *Journal of Tourism Theory and Research*, 2 (2), 173-191.

- Sırakaya-Turk, E., Ekinci, Y. & Kaya, A. G. (2008). An Examination of the validity of SUS-TAS in cross-cultures. *Journal of Travel Research*, 46, 414-421.
- Sırakaya-Turk, E. & Gürsoy, D. (2013). Predictive validity of the sustainable tourism attitude scale SUS-TAS. *Tourism Analysis*, 18 (5), 601-605.
- Şenol, F. & Aliyev, İ. (2015). Türkiye’de Rus turist pazarına hâkim tur acentalarında istihdam edilen turist rehberleri üzerine bir inceleme. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8, 167-181.
- Şekerli, S. & ter, Z. (2015). Yeşil pazarlama ve evre yönetim sistemi belgeli konaklama işletmeleri üzerine bir araştırma. 16. Ulusal Turizm Kongresi, 12-15 Kasım 2015 (ss.518-534), Çanakkale.
- Toker Turan, A. & Akoğlan Kozak, M. (2012). Kültür turizminin sürdürülebilirliğinde profesyonel turist rehberlerinin rolü: Ankara rneği. *IV. Lisansüstü Turizm ğrencileri Kongresi*, 12-15 Nisan 2012 (ss.436-549), Kemer, Antalya.
- Vong, M., Valle, P. O. & Silva, J. A. (2013). Residents’ attitude towards sustainable tourism development in Timor-Leste. *5th Advances in Tourism Marketing Conference*, 2-4 Ekim 2013 (ss.37-42), Vilamoura, Portugal.
- Yazıcıoğlu, İ., Tokmak, C. & Uzun, S. (2008). Turist rehberlerinin rehberlik mesleğine bakışı. *niversite ve Toplum Dergisi*, 8 (2). <http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=367> adresinden alınmıştır.
- Yenipınar, U. ve Eser, S. (2015). Sürdürülebilir destinasyon yönetiminde turist rehberlerinin rolü. *16. Ulusal Turizm Kongresi*, 12-15 Kasım 2015 (ss.818-832), Çanakkale.
- Yu, C-P., Chancellor, H. C. & Cole, S. T. (2011). Measuring residents’ attitudes toward sustainable tourism: A reexamination of the sustainable tourism attitude scale. *Journal of Travel Research*, 50 (1), 57-63.
- Zengin, B. & Eker, N. (2014). Alternatif turizm kapsamında kültür turizminin sürdürülebilirliğinde turist rehberlerinin rolü: Bir uygulama. XIII. Geleneksel Turizm Paneli, 11 Nisan 2014, İstanbul.
- Zhang, Y., Cole, S. T. & Chancellor, C. H. (2015). Facilitation of the SUS-TAS application with parsimony, predictive validity and global interpretation examination. *Journal of Travel Research*, 54 (6) 744-757.

Extended Abstract in English

With the rapid development of tourism recently, emergence of the applications that may harm the natural resources has been in question. The protection of these resources is of great importance for the sustainability of tourism, as the development of tourism depends on the presence of natural resources and the attractiveness of the surroundings (Bahar, 2016: 8). Indeed, it is necessary to protect/develop the fragile factors such as the nature, climate, environment, culture, history and folklore and transfer them to future

generations in order to be able to talk about the concept of sustainability in the tourism sector. The resources protected and developed in this manner will be served to future generations (Giritlioğlu and Bulut, 2015: 26). The concept mentioned in the literature as sustainability is important for the tourism sector (evirgen et al., 2012: 66). According to the definition made by the World Tourism Organization; sustainability is "the preservation and development of future opportunities and the fulfillment of the needs of tourists and the countries that are hosting them today" (Baykal and etin, 2012: 134).

Sustainable tourism has emerged as the reflection of the sustainable development on tourism, which has been influential in almost every sector (Gneş, 2016: 40). The tourism sector is an important user of non-renewable resources. Therefore, it is necessary to adopt a sustainable tourism approach in order to maximize the positive effects and minimize the negative effects of tourism. Sustainable tourism is not the type of tourism that has emerged to create a new share in the tourism market or to fill a niche market, but adopted the sustainable development as a principle. In addition, in the globalized world, competition in the destinations depends on the sustainability of natural, economic and cultural resources. Therefore, a deterioration in the environment and natural resources would create an economic loss (elik and Bahar, 2015: 465). For this reason, in the sustainable tourism, it is essential that the economic benefits expected from tourism are integrated with social and ecological purposes. The achievement of the ecological objectives seems possible through the natural resource and environmental management tools. The basic principle here is that while the accounting systems, investment sources and economic policies are discussed, the economic value of the services provided by the region is also taken into account (Karacan et al., 2015: 762).

In ensuring that participation of the tourists in the activities aiming to be hand in hand with the nature without harming the environment, and the organization of the tourism activities supporting the local public in economic and social terms, the tourist guides have important roles. These mentioned roles bring important responsibilities to the tourist guides from the aspect of sustainable tourism (Acar and Tanrısevdi, 2015: 348-349; Kroğlu et al., 2012: 132).

The tourist guides have the clearest role in the communication and interaction between the tourist and the local public that direct the tourism. In this content; sustainable tourism perception of the tourist guides forms the basic purpose of this survey. While determining the number of tourist guides, who are the population of the survey, 73 active tourist guides, members of Trabzon Regional Tourist Guides Chamber (TRO) were taken as the basis. In the framework of the survey, secondary data were used to reach the required data. The survey was designed with a quantitative approach.

The data needed within the scope of the survey was collected using a questionnaire method frequently preferred in the social sciences. The questionnaire consists of two parts. In the first part of the questionnaire, there are 7 questions about the demographic characteristics of tourist guides. In the second part, SUS-TAS scale items are present. In a study conducted by Arslan Ayazlar (2016); the validity and reliability of the Sustainable Tourism Attitude Scale (SUS-TAS), which examines the attitudes of local people living in Didima towards sustainable tourism development, was analyzed.

As a result of the analysis, 44 items in the original SUS-TAS scale was decreased to 18 items. According to the findings of the research, SUS-TAS scale was found to be valid in Didima sample. In this survey, the Sustainable Tourism Attitude (SUS-TAS) scale consisting of 18 expressions and 7 dimensions, whose credibility and validity was proven by Arslan Ayazlar (2016), was used. The survey was conducted between May and June 2016. The obtained data were analyzed using SPSS 21.0 (Statistical Package For Social Sciences) package program. As a result of the survey, it was identified that the tourist guides have positive views on the dimensions of "environmental sustainability, long-term planning, perceived economic benefits and ensuring visitor satisfaction". On the other hand, some shortcomings/negative sides have been identified to exist in the dimensions of "maximizing community participation, perceived social costs and community-based economy". For example, the participants do not favor including everyone in the community in the tourism - related decisions. As the contacts between tourists and the local community, it is vital that the guides fulfil their duties with self-sacrifice for the purpose of creating a better understanding and the interpretation and protection of the environmental and cultural values. The surveys in the related article suggest that sustainable tourism development can be achieved by the local governments, local people and tourists. In other words, it is emphasized that with this survey, the tourist guides' view on the philosophy of "sustainability in tourism/sustainable tourism" is important.

According to the results obtained from the survey, it is seen that the tourist guides have positive views about sustainable tourism. This survey has the quality of a source for the subsequent researches to be carried out for tourist guides in different regions/countries and in order to compare the results of the researches. Therefore, taking into account that this survey was conducted on a limited number of tourist guides registered in the Trabzon Regional Guides Chamber, it would be useful to underline the necessity of more comprehensive studies by increasing the population number.